

Lies Harmsen-van den Akker

Johanna Elize (Lies) van den Akker is geboren op 6 mei 1904 in Leiden. Ze was de dochter van Henri Jean van den Akker en Willemine Gesine du Celliëe Muller.

Lies was Akela bij groep 1 in Leiden. Henri Johannes (Dik) Harmsen (1903) was hier troepleider en voortrekker bij de Koning Arthur Stam van Groep 2 Van der Werffgroep (NCVP). Dik was de zoon van een artillerie officier en studeerde medicijnen in Leiden. Ze trouwden op 15 juli 1930 in Leiden en kregen vier kinderen.

Na zijn afstuderen nam Dik als contract-arts dienst in het KNIL en hij vertrok met Lies naar Batavia in Nederlands Indië. Hij werd als eerst aangewezen officier geplaatst op het eiland Alor in de Timor archipel. Hier werden in Kalabahi twee zoons geboren: Herman (1932) en Robert (1933). Van 1934 tot 1937 was haar man garnizoensarts in Batavia. Tijdens zijn verlofperiode in 1937 verleende hij als staf-arts diensten tijdens de Wereld Jamboree in Vogelenzang.

Vlak voor de oorlog verhuisde het gezin naar de Westkust van Sumatra, waar Dik als eerst aangewezen officier der gezondheid in Padang Pandjang werd geplaatst. Hier werd hun dochter geboren.

Tijdens de Japanse bezetting werden Lies met hun drie kinderen in april-mei 1942 geïnterneerd. Ze kwam terecht in kamp Missiecomplex in Padang. Het Missiecomplex bestond uit kerken, kloosters en scholen; het lag in het centrum en omvat het Fraters- en Zusters-complex alsmede het MV-gebouw. De vrouwen en kinderen zaten hier geïnterneerd in de schoollokalen. Begin juni 1942 werden de interneringscomplexen omgeven door een 3 meter hoge schutting en prikkeldraad (later verhoogd tot 6 meter). Op 16 februari 1943 werd het Zusters-complex en het MV-gebouw ontruimd en de vrouwen en kinderen allemaal geconcentreerd op het Fraters-complex. Door het ontstane nijpende plaatsgebrek moest toen ook de Xaverius-kerk (Kathedraal van Padang) voor accommodatie worden ingeruimd. Op 28 april 1942 werd in het kamp hun vierde kind, Ernst Jan, geboren. Op 19 oktober 1943 ging een groep van 2290 vrouwen en kinderen naar de Gevangenis in Padang. Vanuit hier gingen ze in december 1943 naar kamp Bangkinang. De plaats Bangkinang lag 250 km noord-noord-oost van Padang aan de weg naar Pakan Baroe in de binnenlanden van Midden-Sumatra. Er waren twee kampen, een mannen- en een vrouwenkamp, op ongeveer 2 km van het dorp Bangkinang en ongeveer 2 km van elkaar verwijderd; een kerkhof (de Koeboeran) lag halverwege beide kampen. De kampen lagen temidden van rubberbossen. Het vrouwenkamp was ondergebracht in 5 barakken van bamboe en atap, die speciaal voor deze internering werden gebouwd; het kamp was omheind met een houten schutting en prikkeldraad.

Dik werd krijgsgevangen genomen. Onder uiterst moeilijke omstandigheden behartigde hij de medische belangen van mede krijgsgevangenen, met wie hij na veel omzwervingen, onder andere via Gloegoer, uiteindelijk in Atjeh belandde. In Centraal-Atjeh moest een weg worden aangelegd tussen Takengon en Blangkedjerèn, om voor het Japanse leger, naast de bestaande kustweg langs de Oostkust, nog een verbinding te hebben tussen Noord- en Midden-Sumatra. Nadat de weg gereed gekomen was ging hij met zijn medegevangenen op 10 oktober 1944 naar Soengei Sengkol en 16 dagen later door naar Pakan Baroe om te gaan werken aan de Sumatra-spoorweg.

Na de bevrijding werden Lies en de kinderen kort herenigd met Dik. Toen zij naar Nederland vertrokken voor herstel, bleef Dik achter. In 1947 zag Lies haar man weer terug. Hij keerde pas in september 1949, na de soevereiniteitsoverdracht en zijn ontslag uit het KNIL terug naar Nederland.

Lies overleed op 17 januari 1978 in Amsterdam.

Meer informatie

Ned Tijdschr Geneesk. 1980;124:1086-7 H.G. Harmsen 50 jaar arts

[De padvinder; algemeen orgaan voor de Vereeniging "De Nederlandsche Padvinders", jrg 12, 1926, no. 7, 1926 » 1926-07 - Pag. 37 | Delpher](#)

[Johanna Elize van den Akker \(1904-\) » Stamboom Van Rijn » Genealogie Online](#)

[Huwelijk Herman Harmsen & Henri Jean van den Akker & Clara Adeline van Dobben & Willemine Gesine du Celli   Muller & Johanna Elize van den Akker & Henri Johannes Harmsen op 15 juli 1930 te Leiden » Open Archieven](#)

[Naamlijst Atjeh Party \(japansekrijgsgevangenkampen.nl\)](#)

[Padang namenlijst \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[PADANG Missiecomplex \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[PADANG Gevangenis \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Bangkinang \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Registratie Henri Johannes Harmsen & Johanna Elize van den Akker & Herman Harmsen & Robert Harmsen in 1913 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[NRC Handelsblad » 20 jan 1978 - Art. 115 | Delpher](#)

[Weest paraat; officiëel orgaan van de Nederlandsche Padvinders, jrg 15, 1931, no 3, 1931 » 1931-03 - Pag. 8 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.